

Enhed
Udsatte Voksne

Sagsbehandler
Cecilie Kjærgaard
Kristiansen

Koordineret med

Sagsnr.
2024 - 3634

Doknr.
979407

Dato
07-03-2025

Høringsnotat om forslag til lov om ændring af lov om social service og lov om almene boliger mv. (Indførelse af beløbsgrænse på 10 pct. for alternative tilbud og almene plejeboliger ved benyttelse af ret til frit valg for personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne)

Indholdsfortegnelse

1. Høringen	2
1.1 Høringsperiode	2
1.2 Hørte myndigheder og organisationer m.v.	2
2. Høringssvarene	4
2.1 Generelle bemærkninger til lovforslaget (overordnet holdning til lovforslaget og generelle forslag)	4
2.2 Bemærkninger til de enkelte punkter i lovforslaget	7
2.2.1 Udformning af beløbsgrænsen og sammenligningsgrundlag på tværs af tilbud	7
2.2.2 Definition af personkreds	9
2.2.3 Den foreslåede kontrolenhed under Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen	10
2.2.4 Øvrige bemærkninger	12
3. Lovforslaget i forhold til lovudkastet	14

1. Høringen

1.1 Høringsperiode

Et udkast til lov om ændring af lov om social service og lov om almene boliger mv. (Indførelse af beløbsgrænse på 10 pct. for alternative tilbud og almene plejeboliger ved benyttelse af ret til frit valg for personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne) har i perioden fra den 23. januar 2025 til den 21. februar 2025 været sendt i høring hos en række myndigheder, organisationer m.v.

Udkastet til lovforslag blev den 23. januar 2025 endvidere sendt til Socialudvalget samt Boligudvalget til orientering. Herudover blev udkastet til lovforslag offentliggjort på Høringsportalen den 23. januar 2025.

1.2 Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Nedenfor følger en alfabetisk oversigt over hørte myndigheder og organisationer m.v.

Ud for hver høringspart er det ved afkrydsning angivet, om der er modtaget høringssvar, og om høringsparten i givet fald har haft bemærkninger til udkastet til lovforslag.

Høringspart	Høringssvar modtaget	Bemærkninger	Ingen bemærkninger
Advokatsamfundet	Nej		
Alzheimerforeningen	Nej		
Ankestyrelsen	Ja	X	
Arbejdsgiverforeningen KA	Nej		
ATP	Nej		
Autismeforeningen	Nej		
Autisme- og Aspergerforeningen	Ja	X	
Bedre Psykiatri	Nej		
Beskæftigelsesrådet (Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering)	Ja		X
BL – Danmarks Almene Boliger	Nej		
BUPL – forbundet for pædagoger og klubfolk	Nej		
Center for Offentlig-Privat Innovation	Nej		
CP Danmark	Nej		
Danish.Care	Nej		
Dansk Arbejdsgiverforening	Nej		
Dansk Erhverv	Ja	X	
Dansk Industri	Ja	X	
Dansk Socialrådgiverforening	Nej		
Danske Advokater	Nej		
Danske Familieadvokater	Nej		
Danske Fysioterapeuter	Ja		X
Danske Handicaporganisationer	Ja	X	
Danske Regioner	Ja		X
Danske Seniorer	Nej		
Danske Ældreråd	Nej		
Dansk Psykiatrisk Selskab	Nej		

Dansk Samfundsmedicinsk Selskab	Nej		
Dataetisk Råd	Ja		X
Datatilsynet	Nej		
Den Danske Dommerforening	Nej		
Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet – DUKH	Nej		
Det Centrale Handicapråd	Nej		
Dommerfuldmægtigforening	Nej		
Domstolsstyrelsen	Nej		
Erhvervsstyrelsen	Ja	X	
Epilepsiforeningen	Nej		
Ergoterapeutforeningen	Ja		X
3F - Fagligt Fælles Forbund	Nej		
FH – Fagbevægelsens Hovedorganisation	Nej		
Familieretshuset	Ja		X
FOA – Fag og Arbejde	Nej		
FinansDanmark,	Nej		
Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige	Nej		
Foreningen Svær Autisme	Ja	X	
Handicapbranchen Danmark	Nej		
Health Tech Hub Copenhagen	Nej		
Hjernesagen	Nej		
Hjerneskadeforeningen	Nej		
HK Kommunal	Nej		
Institut for Menneskerettigheder	Ja	X	
IT-Branchen	Nej		
KL	Ja	X	
Kommunale Velfærdschefer	Ja	X	
Kristelig Fagbevægelse	Nej		
Landsorganisationen for Sociale Tilbud – LOS	Ja	X	
LEV	Ja	X	
Muskelsvindfonden	Nej		
Nationalt Videnscenter for Demens	Nej		
Psykiatrifonden	Nej		
Rigsrevisionen	Ja		X
Røde Kors	Nej		
SUMH (Sammenslutningen af Unge med Handicap)	Ja	X	
Selveje Danmark	Ja	X	
SIND - Landsforeningen for psykisk sundhed	Nej		
Sjældne Diagnoser	Nej		
Socialpædagogernes Landsforbund	Nej		
Socialt Lederforum	Nej		
Socialtilsyn Hovedstaden	Nej		
Socialtilsyn Midt	Ja		X
Socialtilsyn Nord	Nej		
Socialtilsyn Syd	Nej		

Socialtilsyn Øst	Nej		
Udbetaling Danmark	Nej		
ULF – Udviklingshæmmedes Landsforbund	Nej		
Ældre Sagen.	Nej		

Udover de ovenfor nævnte høringsmodtagere er der modtaget hørings svar fra Esbjerg Kommune, som har givet bemærkninger til lovforslaget.

2. Høringssvarene

Nedenfor gengives de væsentligste punkter i de indkomne høringssvar om udkastet til lovforslag samt Social- og Boligministeriets bemærkninger til høringssvarene.

2.1 Generelle bemærkninger til lovforslaget (overordnet holdning til lovforslaget og generelle forslag)

Autisme- og Aspergerforeningen udtrykker bekymring for, at indførelsen af en beløbsgrænse på 10 pct. begrænser retten til selvbestemmelse for borgere med betydelig og varigt nedsat funktionsevne, herunder autister. Autisme- og Aspergerforeningen anerkender samtidig behovet for økonomisk styring og ansvarlighed på det specialiserede socialområde. Dog opfordrer Autisme- og Aspergerforeningen til, at lovforslaget justeres for at sikre, at det ikke utilsigtet krænker menneskerettigheder eller FN's Handicapkonvention. For at opfylde Danmarks internationale forpligtelser anbefaler Autisme- og Aspergerforeningen en mere fleksibel og individuel tilgang, der sætter borgeres (herunder særligt autistiske borgeres komplekse handicap) trivsel og rettigheder i centrum og mener i forlængelse heraf konkret, at

- der bør indføres en undtagelsesordning, der sikrer, at autister med komplekse behov kan vælge tilbud, der overstiger beløbsgrænsen, hvis det vurderes nødvendigt i forhold til en autistisk borgers komplekse udfordringer.
- kommuner bør forpligtes til at dokumentere, hvordan visiterede tilbud opfylder borgerens individuelle behov, herunder gennem adgang til autismefaglig specialviden.
- det bør være et krav at botilbud, der inkluderer ikke-verbale autister, har den nødvendige kompetence og ressourcer til at støtte deres kommunikationsbehov.
- det bør være obligatorisk for kommuner at vurdere tilbuddenes evne til at imødekomme ikke-verbale autistiske borgeres behov ved visitation.
- der bør indføres geografisk nærhed til støttepersoner som et centralt kriterium i visitationen, selv hvis det medfører en mindre overskridelse af beløbsgrænsen.
- kommuner bør forpligtes til at prioritere tilbud i borgerens nærområde, hvor det er muligt.
- At det bør gøres obligatorisk at inkludere autismefaglig specialviden i vurdering i beslutninger om botilbud.
- At der bør etableres en kompensationsordning for dyrere tilbud, der er nødvendige for at sikre autistiske borgeres trivsel og rettigheder.

Social- og Boligministeriet bemærker, at ovenstående forslag ligger udenfor rammerne af den politiske udmøntningsaftale af 20. januar 2025. Ministeriet bemærker videre, at lovforslaget ikke ændrer ved kommunernes visitationsansvar eller ansvar for at sikre, at et botilbud eller almen plejebolig opfylder borgerens konkrete og individuelle behov. Dette fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger s. 14.

Dansk Erhverv og Selveje Danmark forholder sig principielt meget kritisk til, at borgernes ret til frit valg indskrænkes. I denne sammenhæng finder de det dog særligt kritisk, da der for nuværende ikke foreligger nogen dokumentation for, at rettigheden generelt er fordyrende for kommunerne. Ligesom det ifølge de to organisationer kan have den utilsigtede konsekvens, at der sker en udhuling af de højt specialiserede tilbud, hvilket kan lede til en afspecialisering af området. Dansk Erhverv og Selveje Danmark finder, at en midlertidig beløbsgrænse på 10 pct., alt andet lige, er bedre end en beløbsgrænse på 0 pct., men at det fortsat er en væsentlig indskrænkning af borgerens frie valg, da der i dag ikke er økonomisk gennemsigtighed og sammenlignelige takster på tværs af offentlige og ikke-offentlige tilbud.

Dansk Industri (DI) støtter ikke lovforslaget. DI er modstander af en beløbsgrænse med henvisning til, at udsatte borgere vil få færre tilbud at vælge mellem, når de skal beslutte, hvor de gerne vil bo, hvilket udgør en betydelig begrænsning af deres personlige frihed og selvbestemmelse. DI sætter pris på, at aftalepartierne bag den seneste rammeaftale har lyttet og taget hensyn til, at der i dag ikke er gennemsigtighed på tværs af offentlige og private tilbud. Af den grund er det ifølge DI især vigtigt, at der ikke indføres en beløbsgrænse på 0 pct., før der (som minimum) er gennemsigtighed i kvalitet og pris.

DH er tilfredse med, at den midlertidige beløbsgrænse er landet på 10 pct. DH finder det dog fortsat problematisk at indføre en beløbsgrænse, når det i dag reelt ikke er muligt at sammenligne priser og kvalitet på tværs af sektorer, da der ikke er gennemsigtighed i pris og faglig kvalitet. DH er dertil meget kritiske overfor, at der fortsat er en intention om at nedsætte beløbsgrænsen til 0 pct., hvis det lykkes at aftale en ny takstmodel. DH henviser til, at et botilbud er borgerens bolig, og at det strider mod FN's handicapkonvention ikke selv at kunne vælge sin bolig. DH påpeger, at forskelle i pris på tilbud ikke alene handler om serviceniveauer, men også kan skyldes f.eks. geografiske forskelle mv. På den baggrund fraråder DH på det kraftigste en beløbsgrænse på 0 pct.

Institut for Menneskerettigheder anfører, at retten til frit valg i forvejen er begrænset i praksis og at forslaget vil betyde, at borgere med handicap vil miste yderligere indflydelse på, hvor de skal bo. Ifølge Institut for Menneskerettigheder medfører det en øget institutionalisering af mennesker med handicap, idet deres valg af bolig kædes endnu tættere sammen med deres behov for støtte. Institut for Menneskerettigheder anfører dertil, at lovforslagets konsekvenser for retten til frit valg er usikre, da det ikke vides, hvor tit borgere forhindres i at vælge et alternativt botilbud på grund af beløbsgrænsen. Instituttet anbefaler derfor, at ministeriet tager initiativ til at evaluere lovens konsekvenser om nogle år med hensyn til dens konsekvenser for borgerens ret til frit valg. Institut for Menneskerettigheder anfører videre, at der uden et klart og vedholdende fokus på fortsat afinstitutionalisering for mennesker med handicap er betydelig risiko for, at institutionaliseringen i stedet vil øges, og at der vil ske tilbageskridt i strid med FN's handicapkonventions artikel 19. Instituttet anbefaler derfor, at ministeriet tager initiativ til, at der bliver udarbejdet en samlet, tværsektoriel handlingsplan for afinstitutionalisering.

Social- og Boligministeriet henviser til den politiske udmøntningsaftale af 20. januar 2025. Fsva. forslagene om en tværsektoriel handlingsplan for afinstitutionalisering samt en evaluering af lovens konsekvenser bemærker Social- og Boligministeriet, at disse ligger udenfor rammerne af den politiske udmøntningsaftale af 20. januar 2025. Social- og Boligministeriet følger dog løbende udviklingen på handicapområdet, herunder ifm. ny lovgivning.

KL er enig i, at der indføres en beløbsgrænse og kvitterer for, at lovforslaget gør op med en styringsmæssig udfordring for kommunerne. KL hæfter sig desuden ved, at aftalepartierne er enige i, at partierne som led i indførelsen af en ny takstmodel vil sænke beløbsgrænsen til 0 pct.

Kommunale Velfærdschefer er meget tilfredse med, at lovforslaget imødekommer endnu en af anbefalingerne fra Ekspertudvalget på socialområdet samt sikrer udmøntning af regeringens økonomiaftale med KL 2024 på dette punkt. Kommunale velfærdschefer anfører, at en beløbsgrænse på 0 pct. dels sikrer en vigtig styringsmæssig mulighed på et område, som i længere tid har været præget af stor udgiftsvækst, dels at det sender et vigtigt signal om reel ligestilling af tilbuddene i forhold til borgernes frie valg. Kommunale Velfærdschefer finder det positivt, at der er indskrevet en såkaldt solnedgangsklausul, så beløbsgrænsen på 10 pct. bortfalder i takt med indfasning af ny takstmodel.

Landsorganisationen for sociale tilbud (LOS) finder det positivt, at lovforslaget indebærer en beløbsgrænse på 10 pct. og en solnedgangsklausul frem for de 0 pct., som blev anbefalet af Ekspertudvalget, og som indgik i Rammeaftale for udvikling af handicapområdet, da dette imødekommer udfordringer med sammenlignelighed af takster på tværs af sociale tilbud og ejerformer. LOS bemærker, at indførelse af en beløbsgrænse dog stadig begrænser borgerens mulighed for frit at vælge et tilbud, de selv mener, møder deres individuelle behov og dertil, at lovforslaget risikerer at have store konsekvenser for de få og begrænset økonomisk effekt, givet at omfanget af borgerens brug af frit valg ikke kendes. LOS anbefaler, at der igangsættes en undersøgelse af omfanget af brugen af det frie valg og udgifterne forbundet hermed.

Social- og Boligministeriet henviser til den politiske udmøntningsaftale af 20. januar 2025. Fsva. forslaget om en undersøgelse af omfanget af brugen af det frie valg og udgifterne forbundet hermed bemærker Social- og Boligministeriet, at forslaget ligger udenfor rammerne af den politiske aftale.

LEV opfordrer til, at forslaget trækkes tilbage. Lev vurderer, at indførelsen af en beløbsgrænse på 10 pct. de facto vil betyde en voldsom indskrænkning af det frie valg af bolig for mennesker med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. LEV mener, at det vil have store konsekvenser for den enkelte berørte borger, og at det vil betyde et brud med både de danske handicappolitiske principper og Danmarks forpligtelse ift. FN's Handicapkonvention. Det forekommer ifølge Lev dybt problematisk og kritisabelt at foreslå en lovændring, der kan have så store konsekvenser for den enkelte medborger, alene ud fra økonomiske motiver, når man ingen beregninger har på hverken de økonomiske gevinster eller udgifter. Lev bemærker desuden, at datagrundlaget, som lovforslaget er udarbejdet på basis af, er mangelfuldt.

SUMH bemærker, at de ikke går ind for indskrænkninger af frihed og muligheder for unge med handicap, og at dette også gælder ved valg af botilbud. SUMH er derfor også positivt stillede over, at forslaget ikke følger den originale intention om en beløbsgrænse på 0 pct. Ifølge SUMH giver en beløbsgrænse på 10 pct. med solnedgangsklausul en meget meningsfuld og substantiel valgfrihed i valget af botilbud. SUMH bemærker desuden, at botilbudsområdet for nuværende er meget præget af en stor divergens og manglende transparens i, hvordan priser og udgifter opgøres for hvert tilbud, hvilket i betragtelig grad begrænser sammenligneligheden mellem udgifter til forskellige botilbud. SUMH angiver, at det skal være muligt for mennesker med handicap at vælge de botilbud, der bedst matcher deres behov og ønsker for et selvstændigt og meningsfuldt liv, hvilket ikke er muligt, hvis beløbsgrænsen rigtigt placeres på 0 pct., og hvis den følgende takstmodel ikke formår at opnå tilstrækkelig gennemsigtighed, sammenlignelighed og investeringstankegang.

Svær Autisme anbefaler, at lovforslaget trækkes, subsidiært ved ønske om ny lovgivning, at man starter forfra med at vurdere omkostninger på området samt årsagen hertil. Svær Autisme anfører, at der er stor sandsynlighed for, at lovforslaget vil føre til yderligere afspecialisering på det højt specialiserede socialområde. Svær Autisme deler den angiveligt udbredte bekymring om, at

kommunale tilbud kan kontere udgifter under andre budgetposter, hvilket kan underminere selvejende/private tilbuds mulighed for at kunne levere et tilstrækkeligt godt tilbud inden for en forventet økonomiramme. Svær Autisme anfører desuden, at der ikke er tale om, at botilbud på handicapområdet er blevet dyrere, hverken pr. borger eller samlet set.

Social- og Boligministeriet henviser generelt til den politiske udmøntningsaftale af 20. januar 2025.

2.2 Bemærkninger til de enkelte punkter i lovforslaget

Nedenfor fremgår bemærkninger til de konkrete elementer i lovforslaget.

2.2.1 Udformning af beløbsgrænsen og sammenligningsgrundlag på tværs af tilbud

Dansk Erhverv og Selveje Danmarks anfører, at den foreslåede model er uhensigtsmæssig og direkte uegnet til at sikre ligestilling mellem offentlige og ikke-offentlige tilbud, da modellen sætter fokus på kontraktprisen – og ikke kommunens faktiske omkostninger forbundet med det enkelte kommunale tilbud. Dansk Erhverv og Selveje Danmarks anfører videre, at den foreslåede model bygger på en fejlagtig antagelse om, at kommunerne altid indgår en egentlig kontrakt med et tilbud, hvilket er langt fra tilfældet i praksis. For at sikre ligestilling mellem offentlige og ikke offentlige tilbud og skabe øget klarhed om borgernes frie valg foreslår Dansk Erhverv og Selveje Danmark en anden tilgang, hvorved kommunernes reelle omkostninger forbundet med varetagelsen af den enkelte borger på det konkrete tilbud – og dermed ikke alene kontraktsummen – skal danne udgangspunktet for borgernes ret til at vælge et alternativt tilbud, der er indtil 10 pct. dyrere end det af kommunen visiterede tilbud.

Social- og Boligministeriet henviser til den politiske udmøntningsaftale af 20. januar 2025, hvoraf det fremgår, at der indføres en beløbsgrænse, ”som tager udgangspunkt i den forhandlede pris.”

Fsva. bemærkningen om kommunernes indgåelse af egentlige kontrakter med tilbuddene, er der i de almindelige bemærkninger samt i de specielle bemærkninger til § 1, nr. 2, tilføjet følgende præcisering:

”Ved den forhandlede pris forstås den pris, der er aftalt mellem kommunalbestyrelsen og den kommunale, regionale eller private leverandør om tilbud og ydelser til en konkret borger.”

I de specielle bemærkninger til § 1, nr. 2 er der ligeledes foretaget følgende præciseringer (tilføjelse angivet med understregninger):

”Kommunen foretager i forbindelse med visitation af hjælp og støtte til den enkelte person en vurdering af, hvilke indsatser vedkommende skal tilbydes, og det er denne oprindelige vurdering, der lægges til grund i forbindelse med forhandlingen eller aftalen om prisen.”

(...)

”Det vil i alle tilfælde skulle være kommunens egne udgifter forbundet med den samlede forhandlede pris, dvs. den aftalte pris eller kontraktprisen, for henholdsvis det først visiterede tilbud eller botilbudslignende tilbud og det af personen ønskede alternative tilbud eller botilbudslignende tilbud, som kommunen vil skulle sammenligne med henblik på at vurdere, om det af personen ønskede alternative tilbud eller botilbudslignende tilbud er mere end 10 pct. dyrere for kommunen.”

Dansk Industri mener, at det bør præciseres, at en beløbsgrænse alene gælder en 1:1 sammenligning mellem offentlige §108-tilbud og private §108-tilbud. Dansk Industri anfører, at private tilbud virker dyrere end offentlige tilbud, når sammenligningen sker mellem §108-tilbud (serviceloven) og §105-tilbud med §85-støtte (botilbudslignende tilbud).

Esbjerg Kommune spørger til, hvad sammenligningsgrundlaget mellem højt specialiserede tilbud skal være. Esbjerg Kommune opfordrer til, at ministeren overvejer om der kan ske sammenligning af to tilbud på timepriseniveau. Esbjerg Kommune spørger i forlængelse heraf til, når en borger bliver opsagt/smidt ud af et eksternt botilbud f.eks. ved lukning af socialtilsynet, hvor der har været forhandlet en pris, hvilken pris skal et nyt botilbud så sammenlignes med? Er det den pris, der blev forhandlet i forbindelse med visitationen til det eksterne tilbud? Eller er det prisen på et andet/nyt botilbud, der visiteres til?

LOS bemærker, at lovforslaget kan betyde, at færre borgere får ophold på botilbud efter § 108, selv om at indsatsens indhold er svarende til den på botilbudslignende tilbud. Samtidig kan lovforslaget ifølge LOS have konkurrenceforvridende effekter, med henvisning til, at godt 90 pct. af pladserne på botilbudslignende tilbud er kommunale, mens knap 40 pct. af pladserne på længerevarende botilbud (§ 108) drives af ikke-offentlige tilbud. LOS anbefaler, at lovforslaget tager højde for forskellige finansieringsstrukturer på botilbud og botilbudslignende tilbud, så det er prisen på den borgerrettede indsats, der sammenlignes. LOS er dertil bekymrede for en utilsigtet økonomisk incitamentsstruktur, hvor det kan være fordelagtigt for kommunen at visitere eller anvise til tilbud, der er 10 pct. billigere end det tilbud, som den socialfaglige vurdering tilsiger.

Social- og Boligministeriet henviser til den politiske udmøntningsaftale af 20. januar 2025, hvoraf det fremgår, at der indføres en beløbsgrænse, "som tager udgangspunkt i den forhandlede pris."

Fsva. hvilke tilbud/priser, der skal indgå i sammenligningen af to tilbud, er der i de specielle bemærkninger til § 1, nr. 2 foretaget følgende præcisering (tilføjelse indsat med understregning):

"Det vil i alle tilfælde skulle være kommunens egne udgifter forbundet med den samlede forhandlede pris, dvs. den aftalte pris eller kontraktprisen, for henholdsvis det først visiterede tilbud eller botilbudslignende tilbud og det af personen ønskede alternative tilbud eller botilbudslignende tilbud, som kommunen vil skulle sammenligne med henblik på at vurdere, om det af personen ønskede alternative tilbud eller botilbudslignende tilbud er mere end 10 pct. dyrere for kommunen.

Ved det først visiterede tilbud forstås i denne sammenhæng det længerevarende botilbud eller botilbudslignende tilbud, personen mest nyligt er visiteret til, og som kommunen mest nyligt har truffet afgørelse om."

Social- og Boligministeriet lægger videre til grund, at intentionen bag den politiske aftale er at sikre, at kommunerne, med indførelsen af beløbsgrænsen, i alle de tilfælde, hvor udgiften er mere end 10 pct. dyrere, skal sikres mulighed for at afvise borgerens ønskede alternative tilbud, uanset om der er tale om botilbud eller botilbudslignende tilbud. Med henblik på at gøre intentionen klar, har Social- og Boligministeriet i de almindelige bemærkninger tilføjet følgende (tilføjelse angivet med understregning):

"Det betyder bl.a., at prisen for botilbudslignende tilbud efter almenboligloven ikke indeholder udgifter vedr. boligerne, idet udgifterne herved dækkes af beboernes huslejebetaling. Kommunen vil desuagtet skulle sammenligne den forhandlede pris for hhv. det først visiterede tilbud eller den først anviste bolig og det af borgeren valgte alternative tilbud eller bolig. Dette har til hensigt at

sikre, at intentionen bag den ovennævnte politiske aftale indfries, dvs. at kommunen i ethvert tilfælde, hvor den forhandlede pris for borgerens ønskede alternative tilbud er mere end 10 pct. dyrere end det først visiterede tilbud, kan afvise borgerens ønske med begrundelse i beløbsgrænsen."

2.2.2 Definition af personkreds

Dansk Erhverv og Selveje Danmark er stærkt bekymret for, at beløbsgrænsen i praksis kommer til at indskrænke retten til frit valg for en større personkreds end politisk tiltænkt, da lovbemærkningernes sondring mellem, hvem der henholdsvis er og ikke er omfattet af beløbsgrænsen, er uklar og overlader et stort og komplekst fortolkningsrum til kommunerne. Dansk Erhverv og Selveje Danmark forventer, at det i flere tilfælde vil være meget vanskeligt for den kommunale sagsbehandler at vurdere, om den nedsatte funktionsevne "alene skyldes alderssvækkelse" eller "ikke alene skyldes alderssvækkelse".

Dansk Erhverv og Selveje Danmark finder, at der er behov for tydeligt at udskille ældre personer fra personkredsen, der er omfattet af beløbsgrænsen, da vi ellers kan være bekymret for, at retten til frit valg indskrænkes for en større personkreds end politisk tiltænkt. Det bør således fremgå tydeligt af lovbestemmelserne, at ældre personers frie valg ikke er omfattet af beløbsgrænsen på 10 pct.

Social- og Boligministeriet bemærker, at kommunerne allerede i dag ifm. visitation til botilbud og botilbudslignende tilbud skal vurdere, om en person falder indenfor målgruppen (for botilbud efter servicelovens § 108 ved at have et "betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne" eller for botilbudslignende tilbud efter almenboligloven ved at falde indenfor målgruppen "ældre og mennesker med handicap".

Det bemærkes dertil, at det allerede fremgår af de almindelige bemærkninger, at "Forslagene omfatter ikke retten til frit valg af plejeboliger for ældre og ældreboliger uden døgnservice/serviceareal, som er beregnet på ældre og personer med handicap. F.eks. vil ældre således stadig kunne benytte retten til frit valg til at vælge et tilsvarende plejeboligt tilbud, der ikke er væsentligt dyrere end det plejeboligt tilbud, og som kommunen vurderer kan tilgodese den ældres behov."

For at undgå tvivl om, hvilke personer, der omfattes af beløbsgrænsen, har ministeriet i de almindelige bemærkninger s. 14 tydeliggjort, at "Personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne udgør en del af personkredsen "ældre og personer med handicap" i almenboligloven." samt på s. 16 tydeliggjort, at "Den foreslåede ordning vil gælde for personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne udgør en del af personkredsen "ældre og personer med handicap."

Institut for Menneskerettigheder anfører, at lovforslaget indebærer en forskelsbehandling af mennesker med handicap i forhold til ældre, der visiteres til botilbudslignende tilbud. Ældre vil således fortsat have ret til at vælge et alternativt tilbud, så længe det ikke er væsentligt dyrere end kommunens forslag. Denne forskelsbehandling ses ikke at være begrundet i andet end, at det er det, der er aftalt.

Social- og Boligministeriet henviser til den politiske udmøntningsaftale af 20. januar 2025 samt til de almindelige bemærkninger s. 14, hvor det bl.a. fremgår, at "Ændringen af fritvalgsordningen skal ses i lyset af, at initiativet indgår i Aftale om kommunernes økonomi for 2024 samt i rammeaftalen på

handicapområdet, og at en sådan ændring vil have til formål at dæmme op for den udgiftsstigning, der er sket på det specialiserede socialområde.”

2.2.3 Den foreslåede kontrolenhed under Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen

Dansk Erhverv og Selveje Danmark finder det positivt, at der indføres en uafhængig kontrolenhed. Dansk Erhverv og Selveje Danmark er dog stærkt bekymret for, at den foreslåede rækkevidde af kontrolenhedens kompetence ikke vil sikre den ligestilling mellem offentlige og ikke-offentlige tilbud, der er forudsat i den underliggende politiske aftale. Dansk Erhverv og Selveje Danmark ser behov for at sikre, at KFST kan foretage en effektiv kontrol med de faktiske omkostninger, der er forbundet med det enkelte kommunale eller regionale tilbuds varetagelse af de sociale ydelser.

Dansk Erhverv og Selveje Danmark anbefaler, at Kontrolenheden får kompetence til også at efterprøve regionale tilbuds takster. Derudover finder Dansk Erhverv og Selveje Danmark det afgørende, at de klageberettigede tilbud får krav på at få realitetsbehandlet deres klage til kontrolenheden. Dansk Erhverv og Selveje Danmark finder det dermed kritisabelt, at der gives KFST kompetence til at afvise sager, jf. den foreslåede § 108 b, stk. 2.

Dansk Erhverv og Selveje Danmark finder desuden, at der er afsat for få ressourcer til kontrolenhedens arbejde.

Social- og Boligministeriet bemærker, at forslaget ligger udenfor rammerne af den politiske udmøntningsaftale af 20. januar 2025, idet det af aftalen fremgår, at kontrolenheden i konkrete tilfælde kan kontrollere takstfastsættelsen ”for kommunale tilbud på socialområdet”.

Ministeriet bemærker videre, at den foreslåede kompetence til at afvise sager, som KFST gives med det foreslåede § 108 c, stk. 2, flugter med den politiske udmøntningsaftale, hvoraf det fremgår, at ”det er alene [kontrol]enheden, der kan beslutte at tage sager op.”

DH mener, at det er væsentligt, at den nye kontrolenhed, der kan kontrollere takstfastsættelsen for det visiterede kommunale tilbud, hvis borgeren ønsker et privat tilbud, også skal gælde, hvis borgeren ønsker et andet kommunalt (fx i en anden kommune), regionalt eller selvejende tilbud, da der i dag ikke er fuld økonomisk gennemsigtighed på tværs af tilbud generelt.

Social- og Boligministeriet bemærker, at forslaget ligger udenfor rammerne af den politiske udmøntningsaftale af 20. januar 2025, idet det af aftalen fremgår, at der oprettes en kontrolenhed, ”som i konkrete tilfælde kan kontrollere takstfastsættelsen for kommunale tilbud på socialområdet, hvor borgeren har ønsket at gøre brug af sin ret til frit at vælge et tilsvarende private tilbud, og ønsket afvises.”. Det fremgår dertil af aftalen, at kontrolenheden også af egen drift vil kunne iværksætte en undersøgelse af et kommunalt tilbuds takstfastsættelse.

DI finder det positivt, at det vil være muligt at efterprøve, om taksten er korrekt – særligt i de tilfælde, hvor private tilbud oplever, at kommunerne udelader omkostninger i deres takstberegninger.

Esbjerg Kommune beder ministeren overveje om kommuner ikke også skal kunne anmode konkurrence- og forbrugerstyrelsen om at kontrollere eksterne tilbuds takster.

Social- og Boligministeriet bemærker, at forslaget ligger udenfor rammerne af den politiske udmøntningsaftale af 20. januar 2025, idet det af aftalen fremgår, at ”Med tiltaget kan private tilbud få mulighed for at anmode enheden om at kontrollere kommunale tilbuds takstfastsættelse, såfremt det vurderes, at der er en udfordring på det konkrete tilbud. Dette dog alene i konkrete tilfælde, hvor en borger har udtrykt ønske om at benytte det frie valg ti det pågældende

tilbud. Kontrolenheden vil også af egen drift kunne iværksætte en undersøgelse af et kommunalt tilbuds takstfastsættelse”.

KL bemærker, at det vil være meningsfuldt, hvis kontrolenheden også kunne kontrollere private tilbud, og at kontrolenheden på sigt kan øge udgifterne til administration og kontrol.

Social- og Boligministeriet bemærker, at forslaget ligger udenfor rammerne af den politiske udmøntningsaftale af 20. januar 2025, idet det af aftalen fremgår, at kontrolenheden i konkrete tilfælde kan kontrollere takstfastsættelsen ”for kommunale tilbud på socialområdet”.

Kommunale Velfærdschefer bemærker, at det er uklart, om kommunerne vil have en klagemulighed over Konkurrencerådets afgørelse, hvis kommunen er uenig i rådets beregning af den kommunale takst, og opfordrer til at indføre en klageadgang eller sikre en praksis, hvor der er dialog med den pågældende kommune inden Konkurrencerådet træffer afgørelse, så det sikres, at der er fuldt indblik i takstgrundlaget.

Af hensyn til borgeren samt den generelle tillid til offentlige myndigheder opfordrer Kommunale Velfærdschefer derudover til, at der fastlægges en sagsbehandlingsfrist for Konkurrencerådets behandling af kontrolsagerne.

Social- og Boligministeriet henviser til det foreslåede § 108 c, stk. 3, om, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelser efter § 108 b ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. Dette skyldes, at anvendelsesområdet for kontrolenheden er afgrænset som angivet i § 108 b, stk. 1, og ressourcemæssige hensyn. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelser kan i øvrigt, som det også fremgår af de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 3, efter almindelige regler indbringes for domstolene.

Fsva. bemærkningen vedrørende dialogbaseret praksis forud for, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen træffer afgørelser, henviser Social- og Boligministeriet til, at når Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen træffer en forvaltningsretlig afgørelse om at udstede et påbud, skal styrelsen overholde forvaltningslovens regler og de almindelige forvaltningsretlige principper.

Fsva. indførelse af en sagsbehandlingsfrist af hensyn til borgeren bemærker Social- og Boligministeriet, at kontrolenhedens undersøgelse af kommunale tilbuds takstfastsættelse vil pågå uafhængigt af kommunale afgørelser om konkrete indsatser til borgeren. Det er i de almindelige bemærkninger på s. 19 tilføjet at: ”Forslagene vil ikke ændre på borgerens adgang til at påklage kommunalbestyrelsens afgørelser til Ankestyrelsen. Ankestyrelsen vil således som hidtil skulle forholde sig til kommunalbestyrelsens afgørelse om, hvorvidt borgerens valg af alternativt tilbud kan imødekommes. Hvis kommunen har afvist borgerens ønske med henvisning til, at det ønskede tilbud er mere end 10 pct. dyrere vurderet på baggrund af den forhandlede pris for de to tilbud, kan Ankestyrelsen tage stilling til, hvorvidt dette er korrekt. Kontrolenheden vil derimod alene få kompetence til at undersøge kommunale tilbuds fastsættelse af den vejledende takst.”

LOS bifalder nedsættelsen af en kontrolenhed i KFST for at sikre, at kommunale tilbud fastsætter vejledende takster i overensstemmelse med gældende regler om takstfastsættelse. LOS anbefaler, at kontrolenheden i højere grad foretager et forebyggende arbejde for at undgå tilfælde, hvor borgeren ikke frit kan vælge et privat tilbud, fordi taksten på et kommunalt tilbud ikke er fastsat i overensstemmelse med gældende regler for takstfastsættelse.

Fsva. forslaget om forebyggende arbejde henviser Social- og Boligministeriet til den politiske udmøntningsaftale af 20. januar 2025, hvoraf det fremgår, at ”For at understøtte korrekt takstberegning vil der som led i udmøntningen af

initiativet blive igangsat en øget vejledningsindsats i form af en håndbog. Håndbogen skal illustrere reglerne for takstfastsættelse med udgangspunkt i praksis. Dette skal være et supplement til en retlige vejledning, som Social- og Boligministeriet udarbejder. Vejledningen skal klart og tydeligt guide både offentlige og private leverandører af tilbud til, hvordan lovgivningen om beregning af takster skal forstås.

Tilsammen vurderes vejledning og håndbog at kunne bidrage til mere retvisende takstberegninger, bl.a. ved at adressere de tvivlsspørgsmål, der i dag kan opstå, og som kan medføre fejl i takstfastsættelsen. Relevante erhvervsorganisationer og KL inddrages i arbejdet på socialområdet med udarbejdelse af en håndbog mhp. i videst mulige omfang at adressere de udfordringer, der påpeges i den nuværende praksis”.

LEV undres over, at der afsættes statslige merudgifter til den foreslåede kontrolenhed i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, når man ikke kender omfanget af borgernes brug af fritvalgsordningen,

Social- og Boligministeriet henviser til den politiske udmøntningsaftale af 20. januar 2025.

2.2.4 Øvrige bemærkninger

Ankestyrelsen gør opmærksom på, at det indgår i vurderingen af, om et botilbud er egnet til at dække borgerens behov for hjælp, om botilbuddet ligger langt væk fra personer i borgerens netværk. Det betyder, at Ankestyrelsen i konkrete sager kan komme frem til, at kommunens valgte botilbud ikke er egnet. Ankestyrelsen henviser til principmeddelelse 17-22 om betingelserne for, hvornår et botilbud efter servicelovens § 108 anses som egnet.

Ankestyrelsen gør opmærksom på, at Ankestyrelsen med ændringen ikke kan fortsætte sin hidtidige praksis med sammenligning af eksempelvis to botilbud. Dette skyldes, at der med den foreslåede ændring alene kan tages stilling til det botilbud, som kommunen har visiteret til. Det vil sige, at hvis et botilbud, som borgeren har valgt, er 20 pct. dyrere, og Ankestyrelsen finder, at kommunens valgte tilbud ikke er egnet, vil det ikke længere være muligt at vurdere det ønskede tilbud. Ankestyrelsen vil herefter skulle hjemvise sagen, hvorefter kommunen kan vælge et andet egnet tilbud.

Social- og Boligministeriet bemærker hertil, at i de tilfælde, hvor borgeren har ønsket et tilbud der ikke er mere end 10 pct. dyrere, og borgeren påklager kommunens afgørelse om ikke at imødekomme borgerens ønske, vil Ankestyrelsen som hidtil skulle foretage en vurdering af, hvorvidt det af borgeren ønskede tilbud er egnet.

Dansk Erhverv og Selveje Danmark gør opmærksom på, at en borger også kan ønske at benytte et andet tilbud, end det kommunen har visiteret til, som ligger indenfor kommunegrænsen. Dansk Erhverv og Selveje Danmark anbefaler derfor, at lovforslaget § 1 stk. 2 gennemskrives med henblik på at fjerne formuleringer om fraflytningskommune, så borgeren også fremover kan gøre brug af sit frie valg indenfor kommunegrænsen.

Social- og Boligministeriet bemærker hertil, at ordlyden af lovforslagets § 1, stk. 2 tager udgangspunkt i ordlyden af det gældende § 108 stk. 2 i serviceloven, hvorefter ”Personer, som modtager tilbud efter stk. 1, og som ønsker at flytte til en anden kommune, har ret til et tilsvarende tilbud i en anden kommune. Det er en forudsætning, at den pågældende opfylder betingelserne for at blive optaget i både fraflytningskommunen og tilflytningskommunen.”

Dansk Erhverv og Selveje Danmark påpeger videre, at det tilbud kommunalbestyrelsen peger på både kan være kommunalt, regionalt, privat

eller selvejende, mens det alternative tilbud, hvor borgeren i stedet ønsker at bo, tilsvarende kan være både kommunalt, regionalt, privat eller selvejende. Dansk Erhverv og Selveje Danmark anbefaler i forlængelse heraf, at det i lovforslagets generelle og specifikke bemærkninger tydeliggøres, at borgeres frie valg både gælder i forhold til kommunale og regionale tilbud – dvs. offentlige tilbud.

Social- og Boligministeriet har i de almindelige bemærkninger samt i de specielle bemærkninger til § 1, nr. 2 tydeliggjort, at der med forslaget ikke ændres på, at borgeren i anvendelsen af det frie valg både kan ønske private og offentlige (kommunale eller regionale) alternative tilbud eller almene plejeboliger.

Dansk Erhverv og Selveje Danmark bemærker endelig, at det flere steder i lovforslaget fremgår, at det "oprindeligt visiterede tilbud" vil være afgørende for, hvilke mulige alternative tilbud personen vil kunne vælge fremover. Dansk Erhverv og Selveje Danmark finder, at det bør præciseres i lovbemærkningerne, at der skal tages højde for, at borgerens situation og behovsbillede ikke er statisk og kan ændre sig over tid. Dansk Erhverv og Selveje Danmark anbefaler, at det præciseres i lovforslagets generelle og specifikke bemærkninger, at der med det "oprindeligt visiterede tilbud" tages højde for evt. genvurderinger på baggrund af ændringer i borgerens funktionsniveau mv.

Social- og Boligministeriet er enig i, at der vil skulle tages højde for eventuelle genvurderinger af borgeren. I de specielle bemærkninger til § 1, nr. 2 er det derfor præciseret, at det oprindeligt visiterede tilbud skal forstås som det længerevarende botilbud eller botilbudslignende tilbud, personen mest nyligt er visiteret til og som kommunen mest nyligt har truffet afgørelse om.

Dansk Industri (DI) foreslår, at kommunerne skal aflægge årsregnskaber for de sociale tilbud, der drives af kommunen, på lige vilkår med de private tilbud. **DI** anfører dertil at ville holde aftaleparterne op på, at der med en ny takstmodel skabes økonomisk gennemsigtighed og sammenlignelighed på tværs af ens tilbud. **DI** anfører videre, at gennemsigtighed i pris hænger derudover uløseligt sammen med gennemsigtighed i kvalitet. **DI** mener, at kvalitet – uanset om det er i et offentligt eller privat tilbud – skal måles på et objektivt og ensartet grundlag ved få kvalitetsindikatorer for henholdsvis faglige resultater, borgernes tilfredshed og medarbejdernes trivsel. **DI** mener, at man skylder både udsatte borgere og pårørende langt bedre indsigt i kvaliteten af de sociale tilbud.

Social- og Boligministeriet bemærker, at krav til kommunale tilbud om aflæggelse af årsregnskaber ligger udenfor rammerne af den politiske udmøntningsaftale af 20. januar 2025.

Social- og Boligministeriet henviser desuden til, at det følger af den politiske udmøntningsaftale af 20. januar 2025, at "Dette [bortfald af beløbsgrænsen via solnedgangsklausul ved udgangen af 2027] skal ses i sammenhæng med det aftalte arbejde om en ny takstmodel, som skal skabe økonomisk gennemsigtighed – også på tværs af ejerformer – styrke sammenhængen mellem kvalitet og økonomi og forbedre kommunernes udgiftsstyring. En ny takstmodel skal sikre gennemsigtighed i, hvad indsatser reelt koster og sikre sammenlignelighed på tværs af tilbud."

Erhvervsstyrelsen henviser til det foreslåede § 1, nr. 3, og angiver, på baggrund af information fra Social- og Boligministeriet, at de administrative konsekvenser for erhvervslivet ikke overstiger 4 mio. kr., hvorfor de ikke kvantificeres nærmere.

Esbjerg Kommune opfordrer ministeren til at overveje om der ikke skal gives mulighed for egenbetaling ud over 10 pct., f.eks. når den fastsatte pris skyldes forskellige serviceniveauer.

Social- og Boligministeriet bemærker, at forslaget ligger udenfor rammerne af den politiske udmøntningsaftale af 20. januar 2025.

LEV udtrykker kritik over, at Social- og Boligministeriet endnu engang har valgt at sende et lovforslag på handicapområdet i høring uden reel inddragelse af repræsentanter fra de borgere, som berøres af de påtænkte ændringer, herunder i "Sammen om handicap". LEV gør dertil opmærksom på, at mangelfuld inddragelse af mennesker med handicap og deres repræsentanter, er et centralt element i den kritik, som Danmark for nylig har modtaget fra FN's Handicapkomite.

Social- og Boligministeriet henholder sig til den politiske udmøntningsaftale af 20. januar 2025.

3. Lovforslaget i forhold til lovudkastet

I forhold til det udkast til lovforslag, der har været i offentlig høring, indeholder det fremsatte lovforslag følgende indholdsmæssige ændringer:

- En tydeliggørelse i de almindelige bemærkninger om, at den foreslåede beløbsgrænse vil gælde for personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, og at personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne udgør en del af personkredsen "ældre og personer med handicap" i almenboligloven.
- En tydeliggørelse i de almindelige bemærkninger samt i de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1 nr. 2 om, at der med lovforslaget ikke ændres på, at borgeren i anvendelsen af det frie valg både kan ønske konkrete private samt offentlige (kommunale eller regionale) alternative tilbud eller almene plejeboliger.
- En præcisering i de almindelige bemærkninger samt i de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1 nr. 2 og 3 om, at der ved den forhandlede pris forstås den pris, der er aftalt mellem kommunalbestyrelsen og den kommunale, regionale eller private leverandør om tilbud og ydelser til en konkret borger.
- En tydeliggørelse i de almindelige bemærkninger af, at det foreslåede § 108 c ikke vil ændre på borgerens adgang til at påklage kommunalbestyrelsens afgørelser til Ankestyrelsen. Ankestyrelsen vil således som hidtil skulle forholde sig til kommunalbestyrelsens afgørelse om, hvorvidt borgerens valg af alternativt tilbud kan imødekommes. Hvis kommunen har afvist borgerens ønske med henvisning til, at det ønskede tilbud er mere end 10 pct. dyrere vurderet på baggrund af den forhandlede pris for de to tilbud, kan Ankestyrelsen tage stilling til, hvorvidt dette er korrekt. Kontrolenheden vil derimod alene få kompetence til at undersøge kommunale tilbuds fastsættelse af den vejledende takst.
- En præcisering i de specielle bemærkninger til § 1, nr. 2 om, at det først visiterede tilbud i denne sammenhæng skal forstås som det længerevarende botilbud eller botilbudslignende tilbud, personen mest nyligt er visiteret til, og som kommunen mest nyligt har truffet afgørelse om.

Herudover er der foretaget ændringer af sproglig, redaktionel og lovteknisk karakter.